

INSTRUKCJA BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO

URZĘDU MIEJSKIEGO

W ŁABISZYNIE

*Plac 1000-lecia 1
89-210 Łabiszyn*

Opracował:

Łabiszyn 2009 rok

SPIS TREŚCI:

- I. Arkusz zmian i aktualizacji
- II. Podstawowe pojęcia z zakresu ochrony p.poż.
- III. Zasady ogólne
- IV. Charakterystyka pożarowo-techniczna obiektu
- V. Kwalifikacja pożarowa obiektu
- VI. Potencjalne źródła powstania pożaru i drogi jego rozprzestrzeniania się
- VII. Zapobieganie możliwości powstania pożaru
- VIII. Zasady zabezpieczania prac pożarowo niebezpiecznych
- IX. Zasady rozmieszczania i użycia podręcznego sprzętu gaśniczego
- X. Sposób poddawania przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym stosowanych w obiekcie urządzeń p.poż. oraz gaśnic
- XI. Zasady prowadzenia ewakuacji
- XII. Postępowanie i alarmowanie na wypadek pożaru
- XIII. Instrukcja postępowania w przypadkach zagrożenia życia, zdrowia lub mienia
- XIV. Sposoby praktycznego sprawdzenia organizacji i warunków ewakuacji ludzi
- XV. Zadania i obowiązki pracowników w zakresie ochrony p.poż.
- XVI. Zakres odpowiedzialności za nieprzestrzeganie przepisów p.poż.
- XVII. Wykaz przepisów p.poż. i innych na których oparto powyższe opracowanie
- XVIII. Kierunek ewakuacji z poszczególnych kondygnacji budynku Urzędu Miejskiego

I.   Arkusz zmian i aktualizacji

Lp.	Czego zmiana/aktualizacja dotyczy	Data wprowadzenia zmiany	Podpis osoby dokonującej wpis
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			

II. Podstawowe pojęcia z zakresu ochrony przeciwpożarowej

Odporność ogniowa – jest to zdolność konstrukcji lub elementu budynku poddanego działaniu znormalizowanych warunków fizycznych do spełnienia w określonym czasie wymagań dotyczących nośności ogniowej i/ lub izolacyjności ogniowej i/ lub szczelności ogniowej oraz innych wymaganych właściwości.

Klasa odporności pożarowej budynku – jest to symbol, któremu przyporządkowano wymagania dotyczące właściwości materiałów i elementów budynku.

Stopień rozprzestrzeniania ognia – jest to umowna klasyfikacja elementu budowli ze względu na zachowanie się badanej próbki w znormalizowanych warunkach.

Strefa pożarowa – jest to przestrzeń wydzielona w taki sposób, aby w określonym czasie pożar nie przeniósł się na zewnątrz lub do wewnątrz wydzielonej przestrzeni.

Oddzielenie przeciwpożarowe – element konstrukcji budynku (ściana, strop) wydzielający strefę pożarową.

Kłapa dymowa – urządzenie zamykane ręcznie lub automatycznie kierujące przepływem dymu i gorących gazów.

Dojście ewakuacyjne – jest to droga od wyjścia z pomieszczenia na drogę ewakuacyjną do wyjścia na zewnątrz budynku albo do drzwi klatki schodowej.

Stałe urządzenie gaśnicze – urządzenie gaśnicze, do którego środek gaśniczy podawany jest ze stałych źródeł zasilania trwale połączonych z tym urządzeniem.

Przejście ewakuacyjne – nie wydzielona fizycznie droga, jaką należy przebyć, aby opuścić pomieszczenie.

III. Zasady ogólne

Zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz.U. Nr 81, poz. 351; zm.: Dz.U. z 2003 r. Nr 52, poz. 452, z 2004 r. Nr 96, poz. 959 oraz z 2005 r. Nr 100, poz. 835 i poz. 836.); Burmistrz jest zobowiązany zapewnić wymagania ochrony przeciwpożarowej, a w szczególności :

- przestrzegać przeciwpożarowych wymagań budowlanych, instalacyjnych i technologicznych,
- wyposażać budynek, obiekt oraz otaczający teren w sprzęt pożarniczy i ratowniczy oraz środki gaśnicze zgodnie z obowiązującymi przepisami,
- zapewnić osobom przebywającym w budynku, obiekcie oraz na otaczającym terenie bezpieczeństwo i możliwość ewakuacji,
- przygotować budynek, obiekt i otaczający teren do prowadzenia akcji ratowniczych,
- ustalić sposoby postępowania na wypadek pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.

Zgodnie z § 6 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 21 kwietnia 2006 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. Nr 80, poz. 563), Burmistrz ma obowiązek wprowadzić w życie **instrukcję bezpieczeństwa pożarowego** dla obiektu Urzędu Miejskiego w Łabiszynie, Pl. 1000-lecia 1, 89-210 Łabiszyn.

IV. Charakterystyka pożarowo – techniczna obiektu

1) Nazwa obiektu i lokalizacja:

Budynek Urzędu Miejskiego w Łabiszynie zlokalizowany jest w Łabiszynie przy Placu 1000-lecia 1.

W bezpośrednim sąsiedztwie obiektu zlokalizowane są:

- od strony północnej budynek ten przylega do budynku mieszkalnego wielorodzinnego w tym księgarni.
- od strony zachodniej ul. Jana Pawła II,
- od strony wschodniej ul. Szubińska,
- od strony południowej Plac 1000-lecia – skwer zieleni, parking.

2) Charakterystyka obiektu:

Budynek dwukondygnacyjny, całkowicie podpiwniczony z poddaszem użytkowym przeznaczonym na pomieszczenia biurowe.

Fundamenty budynku wykonane ze żwiro i gruzobetonu z częściowymi wymurówkami z cegły pełnej palonej.

W piwnicy posadzka cementowa, schody do piwnicy żelbetowe. Ściany piwnic wykonane z cegły pełnej palonej.

Ściany zewnętrzne parteru wykonane z gazobetonu grubości 24 cm, dodatkowo ocieplone cegłą pełną paloną o grubości ½ cegły.

Ściany zewnętrzne piętra wykonane z gazobetonu o grubości muru 24 cm.

Stropy w budynku gęsto żebrowe typu Acermana.

Klatka schodowa żelbetowa wylewana na mokro.

Dach drewniany, czterospadowy wykonany z krawędziaków o ustroju płatwiowokleszczowym, pokryty dachówką ceramiczną.

Na poddaszu strop podwieszony do więźby dachowej z podsufitką z desek, płytami suprema i tynkiem.

Podłogi drewniane z parkietu klepkowego, w większości pomieszczeń wykładzina p.c.v. i dywanowa. W korytarzach i pomieszczeniach w.c. posadzki z p.c.v. i płytki ceramiczne.

Drzwi budynku jednoskrzydłowe drewniane, okna dwudzielne z p.c.v.

Budynek posiada instalację centralnego ogrzewania z kotłownią lokalną w piwnicy (gazową), instalację gazową, wodociągową, kanalizacyjną.

W budynku zlokalizowano dwie klatki schodowe tzn.:

- łącząca wszystkie kondygnacje w budynku (na poddaszu w części) od strony Placu 1000-lecia tj. frontu, głównego wejścia,
- łącząca jedną kondygnację z poddaszem użytkowym.

Do budynku prowadzą dwa wejścia zlokalizowane odpowiednio:

Wejście główne – od strony południowej od Placu 1000-lecia wejścia od podwórza – od strony północnej ul. Szubińską.

Budynek Obejmuje:

- powierzchnia zabudowy – 418,84 m²
- kubatura – 4733 m³

W budynku zlokalizowano pomieszczenia:

a) Piwnica:

- kotłownia,
- archiwum,
- magazyny obrony cywilnej,
- magazyn ogólny,
- pomieszczenie socjalne sprzątarek.

- b) Kondygnacja I:
  - pokoje biurowe,
  - Urząd Stanu Cywilnego,
  - Policja.
- c) Kondygnacja II:
  - pokoje biurowe,
  - Biuro Rady Miejskiej,
  - sala posiedzeń,
  - toalety.
- d) Poddasze:
  - pokoje biurowe,
  - Miejski Zespół Oświaty,
  - Zakład Wodociągów i Kanalizacji,
  - Spółka Wodna.

V. Kwalifikacja pożarowa obiektu

Klasyfikacja

Budynek Urzędu Miejskiego ze względu na charakter przeznaczenia oraz w oparciu o przepisy przeciwpożarowe i o ochronie przeciwpożarowej kwalifikuje się jako obiekt użyteczności publicznej kategorii zagrożenia ludzi ZL III.

Obiekt jako budynek zakwalifikowany do kategorii ZL III trzykondygnacyjny nie przekraczający 12 m winien spełniać wymagania klasy C odporności pożarowej budynku.

Klasyfikacja pożarowa obiektu konstrukcji budowlanej

Konstrukcja nośna – ściany nośne wykonane jako murowane na zaprawie cementowo-wapiennej o grubości 0,38 m i większej, otynkowane obustronnie, spełniają wymagania klasy 60 min odporności ogniowej.

Stropy – gęsto żebrowane typu Acermana spełniają wymagania klasy 60 min odporności ogniowej.

Ściany działowe – wykonane jako murowane na zaprawie cementowo-wapiennej otynkowane obustronnie, o grubości 0,15 m i większej powinny spełniać wymagania klasy 15 min odporności ogniowej.

Klatka schodowa – spełnia wymagania klasy 60 min odporności ogniowej.

Dojazd pożarowy

Zapewniony drogą publiczną – Plac 1000-lecia w Łabiszynie o nawierzchni utwardzonej – masa bitumiczna. Dojazd również zapewniony jest od ul. Jana Pawła II i ul. Szubińskiej.

Zaopatrzenie wodne do celów przeciwpożarowych

Stanowi miejska sieć wodociągowa przeciwpożarowa z hydrantami Ø 80 zlokalizowanymi przy Placu 1000-lecia.

Jako zapasowe źródło zaopatrzenia wodnego można wykorzystać Kanał Notecki zlokalizowany od strony zachodniej w odległości ok. 50 m.

W budynku istnieje wewnętrzna instalacja wodociągowa.

Budynek wyposażony jest w podręczny sprzęt gaśniczy oraz wewnętrzną instalację przeciwpożarową DN 25.

Obciążenie ogniowe

Średnie obciążenie ogniowe w obiekcie wynosi około 500MJ/m² to znaczy osiąga wartość około 25 kg przeliczeniowej masy drewna przypadającą na jednostkę powierzchni wyrażoną w [m²].

Instalacje:

- wodociągowa,
- hydrantowa,
- telekomunikacyjna,
- wentylacyjna,
- dymowo-spalinowa,
- elektroenergetyczna – główny wyłącznik prądu umieszczony na klatce schodowej I kondygnacji, przy wejściu do piwnicy,

- gazowa – ogrzewanie budynku, zawór główny gazowy umieszczony na zewnątrz budynku od strony ul. Szubińskiej.

VI. Potencjalne źródła powstania pożaru i drogi jego rozprzestrzeniania

Możliwości powstania pożaru mogą wynikać z:

1. Wad oraz awaryjnego stanu pracy instalacji urządzeń elektrycznych:
  - niewłaściwego wykonania,
  - braku bieżącej okresowej konserwacji,
  - stosowania prowizorycznej instalacji i urządzeń,
  - przeciążenia sieci zasilającej poprzez włączenie dużej ilości odbiorników energii do jednego obwodu,
  - stosowanie niewłaściwych urządzeń zasilających,
  - stosowania urządzeń grzewczych niezgodnie z zaleceniami producenta,
  - nie zachowania wymaganych odległości urządzeń grzewczych oraz żarowych punktów świetlnych od materiałów palnych.
2. Używania otwartego ognia:
  - palenia tytoniu w miejscach gdzie mogą znajdować się materiały palne,
  - zaproszenia ognia spowodowanego pozostawieniem żarzących się materiałów np. papieros, zapalka,
  - wykorzystywania urządzeń z otwartym ogniem, urządzeń grzewczych które mogą powodować krzesanie iskier, przy jednoczesnym występowaniu w tych pomieszczeniach materiałów palnych,
  - prowadzenia prac remontowo-budowlanych polegających na spawaniu, cięciu, rozgrzewaniu substancji, malowaniu i klejeniu z użyciem materiałów niebezpiecznych pożarowo,
3. Niewłaściwego magazynowania cieczy łatwopalnych oraz rozlewania ich w miejscach do tego celu nieprzystosowanych.
4. Magazynowania substancji reagujących ze sobą egzotermicznie tzn. wydzielających ciepło.
5. Przechowywania ciał stałych w sąsiedztwie materiałów posiadających zdolność samonagrzewania się.
6. Celowego działania w celu dokonania podpalenia.

Oprócz w/w przyczyn zagrożenia mogą powstawać w wyniku różnych trudnych do przewidzenia sytuacji, a szczególnie w pomieszczeniach technicznych i pomocniczych.

Rozwój pożaru w obiekcie jest uzależniony od zastosowanych rozwiązań techniczno budowlanych, które mogą sprzyjać lub ograniczać możliwość rozprzestrzeniania się ognia, dymu i gazów pożarowych pomiędzy poszczególnymi pomieszczeniami, kondygnacjami, oraz budynkami. Na szybkość rozprzestrzeniania ognia mają wpływ:

- palne elementy konstrukcyjne,
- materiały wykończeniowe i wyposażenia wewnątrz o dużym stopniu palności,
- systemy instalacji użytkowych: wentylacyjnej, elektroenergetycznej, grzewczej, gazowej ,
- otwarte drogi komunikacyjne (korytarze, klatki schodowe),
- nieszczelne przewody kominowe.

VII. Zapobieganie możliwości powstania pożaru

W celu nie dopuszczenia do powstania pożaru na terenie obiektu wszyscy są zobowiązani do przestrzegania następujących zasad bezpieczeństwa pożarowego.

W obiektach i na terenie przylegającym do nich zabronione jest wykonywanie czynności, które mogą spowodować pożar, ułatwić jego rozprzestrzenianie się, utrudnić prowadzenie działań ratowniczych lub ewakuacji, a w szczególności:

- używanie otwartego ognia i palenie tytoniu poza miejscami wyznaczonymi przez dyrektora oznaczonymi napisami informacyjnymi,
- prowadzenia prac niebezpiecznych pożarowo niezgodnie z zasadami określonymi w rozdziale VII,
- spalanie śmieci i odpadów w miejscu umożliwiającym zapalenie się w pobliżu materiałów i obiektów,
- rozgrzewania za pomocą ognia otwartego smoły i innych materiałów w odległości mniejszej niż 5 metrów od obiektu,
- mycia posadzek przy użyciu benzyny lub innych rozpuszczalników palnych oraz prania odzieży roboczej w benzynie,
- składowania materiałów palnych w odległości mniejszej niż 0,5 metra od urządzeń i instalacji których powierzchnie zewnętrzne mogą nagrzewać się do temperatury przekraczającej 100°C oraz kablowych linii elektroenergetycznych o napięciu powyżej 1 kV, przewodów uziemiających i przewodów odprowadzających instalacji odgromowych,
- składowanie materiałów palnych na drogach komunikacji ogólnej służących celom ewakuacji,
- uniemożliwianie lub ograniczanie dostępu do urządzeń przeciwpożarowych (hydranty, gaśnice itp.), wyjść ewakuacyjnych, wyłączników i tablic rozdzielczych prądu elektrycznego oraz głównych zaworów gazu,
- ustawianie na klatkach schodowych jakichkolwiek przedmiotów utrudniających ewakuację,
- zamykanie drzwi ewakuacyjnych w sposób uniemożliwiający ich natychmiastowe użycie,
- użytkowanie elektrycznych urządzeń ogrzewczych ustawianych bezpośrednio na podłożu palnym z wyjątkiem urządzeń eksploatowanych zgodnie z warunkami technicznymi określonymi przez producenta,
- stosowanie na osłony punktów świetlnych materiałów palnych z wyjątkiem materiałów trudno zapalnych, jeżeli zostaną umieszczone w odległości co najmniej 0,05 m od żarówki,
- przeciążanie instalacji elektroenergetycznych oraz eksploatowanie instalacji i urządzeń uszkodzonych,
- używanie lub przechowywanie materiałów niebezpiecznych pożarowo poza miejscami wyznaczonymi i w ilościach przekraczających dopuszczalne wielkości.

VIII. Zasady zabezpieczania prac pożarowo niebezpiecznych

Zasady zabezpieczenia prac niebezpiecznych pożarowo określa Burmistrz Łabiszyna.

Pod pojęciem prac niebezpiecznych pożarowo należy rozumieć wszelkie prace prowadzone poza wyznaczonymi do tego celu miejscami, które mogą spowodować bezpośrednie zagrożenie pożarem lub wybuchem. Do prac tych zaliczamy w szczególności:

- prace remontowo budowlane z użyciem ognia otwartego prowadzone wewnątrz obiektu, na przyległym do niego terenie, gdzie występują materiały palne,
- prace z zastosowaniem gazów, cieczy i pyłów palnych, przy których mogą powstawać mieszaniny wybuchowe np.: malowanie, lakierowanie, klejenie,
- wszelkie prace prowadzone w strefach zagrożonych wybuchem,
- prace z ogniem otwartym, podczas których występuje iskrzenie lub nagrzewanie, np.: spawanie, cięcie gazowe i elektryczne,
- podgrzewanie instalacji, urządzeń i zaworów substancjami palnymi,
- konserwacja dachów z podgrzewaniem smoły i lepików itp.
- spalanie materiałów, rozpalamie ognisk,
- używanie materiałów pirotechnicznych,
- suszenie materiałów i substancji palnych,
- prace porządkowe związane z usuwaniem materiałów niebezpiecznych pożarowo.

Do przestrzegania postanowień instrukcji zobowiązani są wszyscy pracownicy uczestniczący bezpośrednio lub pośrednio w wykonywaniu prac pożarowo niebezpiecznych, osoby nadzorujące przebieg tych prac oraz użytkownicy obiektu i pomieszczeń, gdzie prace są prowadzone.

Wytyczne zabezpieczenia prac pożarowo- niebezpiecznych:

Przed przystąpieniem do wykonywania w/w prac poszczególne pomieszczenia oraz budynek muszą być odpowiednio przygotowane. Przygotowanie to polega na:

- oczyszczeniu pomieszczeń lub miejsc gdzie będą wykonywane prace z wszelkich palnych materiałów lub zanieczyszczeń,
- usunięciu na bezpieczną odległość od miejsca prowadzenia prac wszelkich przedmiotów palnych lub niepalnych w opakowaniach palnych,
- zabezpieczeniu przed działaniem rozprysków spawalniczych wszelkich urządzeń lub materiałów palnych, których usunięcie na bezpieczną odległość nie jest możliwe, poprzez osłonięcie ich np.: arkuszami blachy, kocami gaśniczymi lub innym materiałem izolacyjnym niepalnym,
- sprawdzeniu czy znajdujące się w sąsiednich pomieszczeniach materiały lub przedmioty podatne na zapalenie w skutek przewodnictwa cieplnego lub rozprysków spawalniczych nie wymagają zastosowania lokalnych, dodatkowych zabezpieczeń,
- uszczelnieniu materiałami niepalnymi wszelkich przelotowych otworów instalacyjnych, kablowych, wentylacyjnych itp. znajdujących się w pobliżu miejsca prowadzenia prac,
- zabezpieczeniu przed rozpryskami lub uszkodzeniami mechanicznymi kabli, przewodów elektrycznych, gazowych oraz instalacyjnych z palną izolacją o ile znajdują się w zasięgu zagrożenia,
- sprawdzeniu czy w miejscu planowania prac nie prowadzono tego dnia prac malarskich lub innych przy użyciu substancji łatwo zapalnych,

- przygotowaniu w miejscu wykonywania prac między innymi:
  - napełnionych wodą metalowych pojemników na rozgrzane odpadki drutu spawalniczego, elektrod itp.,
  - materiałów osłonowych izolacyjnych niezbędnych przy zabezpieczeniu toku prac,
  - niezbędnego sprzętu pomiarowego np. do pomiaru stężenia par i gazów palnych w rejonie prowadzenia prac,
  - podręcznego sprzętu gaśniczego w ilościach oraz asortymencie zależnym od wielkości występującego zagrożenia,
  - zapewnieniu stałej drożności przejść i wyjść ewakuacyjnych z miejsc prowadzenia prac.

Przy wykonywaniu prac pożarowo niebezpiecznych z użyciem cieczy, gazów i pyłów mogące stworzyć z powietrzem mieszaniny wybuchowe należy przestrzegać następujących zasad:

- w miejscu prac mogą znajdować się tylko niezbędne ilości w/w substancji z niewielkim zapasem umożliwiającym utrzymanie ciągłości prac,
- zapas substancji powinien być przechowywany w niepalnych szczelnych opakowaniach,
- pozostawienie opróżnionych opakowań na stanowisku pracy jest zabronione,
- po zakończeniu prac wszelkie pojemniki, naczynia należy szczelnie zamknąć oraz zabezpieczyć przed dostępem osób postronnych,
- w pomieszczeniach należy zapewnić wymaganą wentylację,
- prace mogą być prowadzone wyłącznie wtedy, gdy stężenie par, cieczy lub gazów w pomieszczeniu nie przekracza 10 % ich dolnej granicy wybuchowości

Pracodawca wyznacza osobę odpowiedzialną za sprawowanie nadzoru nad przebiegiem prac niebezpiecznych pożarowo. Powinna ona w szczególności:

- znać obowiązujące przepisy przeciwpożarowe oraz nadzorować ich przestrzeganie przez podległych pracowników,
- dopilnować, aby przed przystąpieniem do prac zostały wykonane wszelkie zalecenia w zakresie zabezpieczenia obiektu lub stanowisk, przewidziane w protokole zabezpieczenia prac,
- sprawdzać zabezpieczenie przeciwpożarowe stanowisk prac oraz wydawać polecenia gwarantujące natychmiastowe usunięcie stwierdzonych niedociągnięć i nieprawidłowości,
- wstrzymać prace z chwilą stwierdzenia sytuacji stwarzającej niebezpieczeństwo powstania pożaru do czasu usunięcia zaniedbań,
- brać udział w kontroli stanowisk, pomieszczeń lub terenu po zakończeniu prac pożarowo niebezpiecznych,

Do obowiązku wykonawcy prac pożarowo niebezpiecznych należy w szczególności:

- sprawdzenie czy sprzęt i narzędzia są technicznie sprawne i należyście zabezpieczone przed możliwością zainicjowania i rozprzestrzenienia się pożaru,
- ściśle przestrzeganie zaleceń zawartych w protokole i zezwoleniu na prowadzenie prac,
- znajomość przepisów przeciwpożarowych, obsługi podręcznego sprzętu gaśniczego oraz zasad postępowania w przypadku powstania pożaru,
- sprawdzenie przed przystąpieniem do prac czy zostały wykonane wszystkie zabezpieczenia przewidziane dla danego rodzaju pracy,
- ściśle przestrzeganie wytycznych zabezpieczenia ustalonych dla danego rodzaju prac,
- rozpoczynanie prac tylko po otrzymaniu pisemnego zezwolenia względnie na wyraźne polecenie bezpośredniego przełożonego kierującego tokiem prac,
- poinstruowanie pomocników o wymaganiach przeciwpożarowych obowiązujących dla wykonywanego rodzaju prac,
- przerwanie pracy w przypadku stwierdzenia sytuacji lub warunków umożliwiających powstanie i rozprzestrzenianie pożaru oraz zgłoszenie tego faktu przełożonemu,

- meldowanie bezpośredniemu przełożonemu o zakończeniu prac niebezpiecznych pożarowo oraz informowanie o ewentualnych faktach zainicjowania ognia, ugaszonego w czasie wykonywania prac,
- dokładne sprawdzenie po zakończeniu pracy stanowiska i jego otoczenia w celu twierdzenia czy podczas wykonywania prac nie zainicjowano pożaru,
- wykonywanie wszelkich poleceń przełożonych i organów kontrolnych w sprawach związanych z zabezpieczeniem przeciwpożarowym prac i czynności pożarowo niebezpiecznych

Po zakończeniu prac w pomieszczeniu oraz w pomieszczeniach sąsiednich należy przeprowadzić dokładną kontrolę mającą na celu stwierdzenie, czy nie pozostawiono tłących się lub żarzących części w rejonie prowadzenia prac, czy nie występują jakiegokolwiek objawy pożaru, oraz czy sprzęt np. spawalniczy został zdemontowany, odłączony od źródeł zasilania i należycie zabezpieczony przed dostępem osób postronnych. Kontrole taką należy przeprowadzić również po upływie 4 godzin, a następnie 8 godzin licząc od czasu zakończenia prac. Szczegółowy czasookres i ilość kontroli określa komisja w protokole zabezpieczenia prac pożarowo niebezpiecznych w zależności od stopnia zagrożenia.

Prace powinny być wykonywane wyłącznie przez osoby posiadające wymagane kwalifikacje, upoważnione do wykonywania prac, a sprzęt powinien być sprawny technicznie i zabezpieczony przed możliwością powstania pożaru.

IX. Zasady rozmieszczenia i użycia podręcznego sprzętu gaśniczego

Spalanie jest procesem chemicznym, w którym tlen z powietrza łączy się z materiałem palnym, czemu towarzyszy wydzielanie ciepła, światła i gazowych produktów spalania. Warunkiem zainicjowania spalania jest dostarczenie do układu bodźca energetycznego np. w postaci ciepła. Proces spalania już zainicjowany rozwija się dalej samoistnie. Jego przerwanie można osiągnąć poprzez:

- usunięcie materiału palnego lub uczynienie go niepalnym w lokalnie występujących warunkach,
- eliminowanie bodźca termicznego podtrzymującego proces spalania (chłodzenie),
- odcięcie dostępu tlenu do strefy spalania.

Wymienione wyżej czynności stanowią istotę techniki gaszenia pożarów, przy czym podręczny sprzęt gaśniczy spełnia w tej technice rolę zasadniczą w sytuacjach, kiedy istnieje możliwość ugaszenia pożaru w zarodku, tj. w początkowej fazie jego trwania.

W zależności od rodzaju palącego się materiału i sposobu jego spalania, pożary zostały podzielone na cztery grupy oznaczone literami A,B,C,D i F:

- **grupę A** stanowią pożary ciał stałych pochodzenia organicznego, przy spalaniu których, obok innych zjawisk występuje żarzenie, np. pożary drewna, papieru, tworzyw sztucznych, tkanin itp.;
- **grupę B** stanowią pożary cieczy palnych i substancji stałych topiących się wskutek ciepła wydzielanego przy pożarze, np. pożary benzyn, alkoholu, lakierów, rozpuszczalników, olejów, tłuszczów, smarów itp.;
- **grupę C** stanowią pożary gazów palnych, np. pożary metanu, acetyleny, wodoru, gazu ziemnego i in.;
- **grupę D** stanowią pożary metali lekkich i innych substancji reagujących z wodą, np. pożary sodu, magnezu, itp.;
- **grupę F** stanowią pożary tłuszczów i olejów w urządzeniach kuchennych

Sprzęt gaśniczy oznacza się literowym symbolem grup pożarów do zwalczania, których sprzęt ten jest przeznaczony.

Najczęściej stosowanym podręcznym sprzętem gaśniczym są gaśnice, agregaty gaśnicze, hydronetki wodne i koce gaśnicze. Gaśnice i agregaty, w zależności od zastosowanego w nich środka gaśniczego można podzielić na:

Gaśnice i agregaty śniegowe - w których środkiem gaśniczym jest sprężony dwutlenek węgla; działanie gaśnicze polega na obniżeniu stężenia tlenu poprzez wprowadzenie do strefy spalania dwutlenku węgla oraz efekcie chłodzącym uzyskiwanym przy rozprężaniu gazu;

Gaśnice i agregaty proszkowe - w których środkiem gaśniczym są proszki; ich działanie gaśnicze polega na chemicznym spowalnianiu procesu palenia na drodze chemicznej;

Gaśnice i agregaty pianowe (na pianę mechaniczną lub chemiczną) - otrzymywana przy ich zastosowaniu piana schładza materiał palny i izoluje go od utleniacza;

Przy doborze i rozmieszczeniu podręcznego sprzętu gaśniczego należy się kierować zasadami ogólnymi określonymi w Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21 kwietnia 2006 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz.U. Nr 80 poz. 563).

W budynku Urzędu Miejskiego w Łabiszynie co najmniej jedna jednostka sprzętu o masie środka gaśniczego 2 kg (lub 3 dm³) powinna przypadać na każde 100 m² powierzchni chronionej.

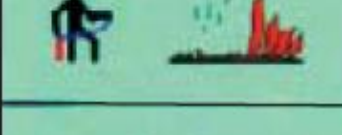
Dla konkretnych, właściwych dla danego obiektu warunków ilości sprzętu należy określać indywidualnie, uwzględniając podział na pomieszczenia i stanowiska pracy, łatwość dostępu do sprzętu i poziom występującego zagrożenia;

Przy gaszeniu należy pamiętać o następujących zasadach:

- kierować strumień środka gaśniczego na palące się przedmioty lub obiektu od strony zewnętrznej (skrajnej) w kierunku do środka,
- przy gaszeniu przedmiotów ustawionych pionowo należy gasić od góry w dół,
- należy używać środków gaśniczych przeznaczonych do gaszenia danej grupy pożarów.

Grupa	Rodzaj palącego się materiału	Rodzaj środka gaśniczego
A	ciała stałe pochodzenia organicznego, przy spalaniu których występuje zjawisko żarzenia (drewno, papier itp. materiały)	woda, piana gaśnicza, proszek gaśniczy, dwutlenek węgla
B	cieczki palne i substancje stałe topniejące wskutek ciepła (rozpuszczalniki, pasty do podłogi, topiące się tworzywa sztuczne)	piana gaśnicza, proszek gaśniczy, dwutlenek węgla, halon
C	gazy palne (gaz miejski, metan, propan-butan)	proszek gaśniczy, dwutlenek węgla, halon
E	pożary ABC występujące w obrębie urządzeń pod napięciem	proszek gaśniczy, dwutlenek węgla, halon
F	tluszcze i oleje w urządzeniach kuchennych	środki syntetyczne AFFF

Zasady gaszenia ognia za pomocą podręcznego sprzętu gaśniczego

	Dobrze	Źle
Gaś ogień w kierunku wiatru (z wiatrem).		
Palące się powierzchnie gaś rozpoczynając od brzegu.		
Požary substancji kapiących i płynnych gaś strumieniem skierowanym od góry do dołu.		
Požary ścian gaś strumieniem skierowanym od dołu do góry.		
Stosuj wystarczającą liczbę gaśnic - nigdy jedną po drugiej.		
Zwracaj uwagę na możliwość ponownego rozpalenia się ognia.		
Nigdy nie wieszaj gaśnic po ich użyciu na stałe miejsce. Najpierw należy zlecić ich ponowne napełnienie.		

X. Sposób poddawania przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym stosowanych w obiekcie urządzeń przeciwpożarowych oraz gaśnic

Urządzenia przeciwpożarowe w obiekcie powinny być wykonane zgodnie z projektem uzgodnionym pod względem ochrony przeciwpożarowej przez rzeczoznawcę do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych, a warunkiem dopuszczenia do ich użytkowania jest przeprowadzenie odpowiednich dla danego urządzenia prób i badań potwierdzających prawidłowość ich działania.

Urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice powinny być poddawane przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym zgodnie z zasadami określonymi w Polskich Normach dotyczących urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic, w odnośnej dokumentacji techniczno-ruchowej oraz instrukcjach obsługi.

Przeglądy techniczne i czynności konserwacyjne, powinny być przeprowadzane w okresach i w sposób zgodny z instrukcją ustaloną przez producenta, nie rzadziej jednak niż raz w roku.

Węże stanowiące wyposażenie hydrantów wewnętrznych powinny być raz na 5 lat poddawane próbie ciśnieniowej na maksymalne ciśnienie robocze, zgodnie z Polską Normą dotyczącą konserwacji hydrantów wewnętrznych.

Podręczny sprzęt gaśniczy.

1. Definicje.

Autoryzacja – jest to zezwolenie producenta na odtwarzanie wzorca, który uzyskał certyfikat w CNBOP, a odtwarzanie jego sprawności może być wykonywane tylko przy użyciu części zamiennych wyprodukowanych przez posiadacza certyfikatu.

Autoryzowany zakład serwisowy (A.Z.S.) – zakład, który uzyskał autoryzację na wykonywanie czynności serwisowych podręcznego sprzętu gaśniczego produkowanego przez autoryzujących ten zakład producentów. Zakład winien posiadać bazę techniczne wyposażoną w wymagany sprzęt techniczny niezbędny do serwisu gaśnic oraz przeszkolony personel.

Postępowanie autoryzacyjne – zespół czynności organizacyjno – technicznych, których celem jest przygotowanie dokumentacji niezbędnej do wydania przez producentów decyzji o przyznaniu lub nie przyznaniu autoryzacji.

Zespół autoryzacyjny – zespół składający się z przedstawicieli producentów, którego zadaniem jest nadzór nad postępowaniem autoryzacyjnym. Do zadań zespołu należy również przeprowadzanie kontroli A.Z.S.

Przegląd – okresowe (zgodne z instrukcją producentów) sprawdzenie stanu technicznego gaśnic i agregatów gaśniczych, mające na celu stwierdzenie ich sprawności technicznej zapewniającej właściwe działanie w chwili użycia. Czynności te kończy informacja zamieszczona na gaśnicy lub agregacie gaśniczym (kontrolka).

Konserwacja – czynności, jakie musi podjąć konserwator, by przywrócić sprawność techniczną gaśnicy lub agregatu gaśniczego bez konieczności przeprowadzania naprawy. W ramach

konserwacji dokonuje się n.p. wymiany podzespołów bez naruszania plomb w gaśnicy lub agregacie gaśniczym. Konserwacja jest integralną częścią przeglądu.

Naprawa – zespół czynności warsztatowych, których celem jest przywrócenie funkcji użytkowej jednostce podręcznego sprzętu gaśniczego.

W ramach naprawy dokonuje się:

- demontaż gaśnicy lub agregatu gaśniczego
- wymiana środka gaśniczego
- montaż gaśnicy lub agregatu gaśniczego
- czyszczenie, malowanie, badania wytrzymałościowe zbiornika
- znakowanie gaśnicy lub agregatu gaśniczego (etykiety, kontrolki, plomby).

Naprawę wykonuje się, gdy:

- czynności konserwacyjne nie gwarantują przywrócenia sprawności technicznej gaśnicy lub agregatu gaśniczego (n.p. uszkodzenia mechaniczne)
- gaśnica lub agregat gaśniczy zostały użyte
- cechy identyfikujące stan techniczny gaśnicy lub agregatu gaśniczego (n.p. plomby, kontrolki) zostały usunięte lub zniszczone
- minął termin gwarantowanej sprawności technicznej gaśnicy lub agregatu gaśniczego (n.p. termin przydatności środka gaśniczego, termin legalizacji zbiornika).

Nie wolno wykonywać naprawy gaśnicy lub agregatu gaśniczego polegającej na:

- spawaniu elementów (n.p. wieszaki, uchwyty, łatanie dziur)
- prostowaniu trwałych odkształceń
- wymianie elementów lub podzespołów na nieoryginalne.

Terminy.

Przegląd

Pierwszy przegląd gaśnic i agregatów gaśniczych przeprowadza się **przed upływem 12 miesięcy** od daty produkcji.

Drugi przegląd i następne gaśnic i agregatów gaśniczych przeprowadza się, **przynajmniej raz na 12 miesięcy**.

Konserwacja

Przeprowadza się w przypadku występowania takiej potrzeby – **nie określa się terminów**.

Naprawa

Przeprowadza się w przypadku występowania takiej potrzeby – **nie określa się terminów**.

Uwaga:

W uzasadnionych przypadkach, które mogą mieć wpływ na pogorszenie stanu technicznego, technicznego tym samym skuteczności gaśniczej, terminy przeglądów podręcznego sprzętu gaśniczego mogą ulec skróceniu. Decyzję w tym zakresie podejmuje administrator obiektu wydając stosowną instrukcję określającą terminy przeglądy i naprawy.

Taka sytuacja może mieć miejsce między innymi w:

- przemyśle chemicznym
- gospodarce morskiej
- górnictwie
- niekorzystnych warunkach klimatycznych
- obiektach o szczególnym zagrożeniu pożarowym.

Kontrola rutynowa prowadzona przez osoby odpowiedzialne.

Odpowiedzialna osoba lub jej reprezentant powinna prowadzić regularną kontrolę wszystkich gaśnic i agregatów gaśniczych w odstępach czasu zależnych od warunków otoczenia oraz ryzyka (zagrożenia) pożarowego w celu upewnienia się, że gaśnice i agregaty gaśnicze:

- są na swoim miejscu,
- są nie zastawione, widoczne, mają czytelne oznakowanie i instrukcję,
- nie mają widocznych uszkodzeń, korozji lub wycieków.

Osoba odpowiedzialna powinna podjąć niezwłoczne działania w celu usunięcia zauważonych nieprawidłowości.

XI. Zasady prowadzenia ewakuacji

Urząd Miejski w Łabiszynie jest obiektem, na terenie, którego przebywają ludzie w różnych grupach wiekowych a zdarza się, że również osoby o ograniczonej zdolności poruszania się. Dlatego należy przyjąć, że w sytuacji zagrożenia, zwłaszcza osobom starszym będzie potrzebna pomoc podczas ewakuacji, co powoduje, że należy je otoczyć szczególną opieką.

Warunki techniczne obiektu, otwarte klatki schodowe mogą spowodować w przypadku powstania pożaru szybkie i całkowite zadymienie. Powyższe uwarunkowania powodują, że sprawna organizacja i przeprowadzenie akcji ewakuacyjnej wymaga dobrego przygotowania i przeprowadzenia w taki sposób, aby nie dopuścić do powstania chaosu i paniki. Dlatego też przed podjęciem decyzji o ewakuacji osoba odpowiedzialna za jej przeprowadzenie musi ocenić istniejące warunki. W czasie pożaru należy dążyć do prowadzenia ewakuacji jedynie ze strefy najbardziej zagrożonej, a decyzję o ewakuacji z pozostałej części obiektu podejmować jedynie w sytuacji uzasadnionej rozwojem pożaru.

Czynniki powodujące utrudnienia w ewakuacji ludzi:

Zadymienie pomieszczeń i dróg ewakuacyjnych - dym i znajdujące się w nim gazy pożarowe, które są produktami spalania rozprzestrzeniają się bardzo szybko i przenikają do odległych od miejsca pożaru części budynku poprzez otwory instalacyjne w ścianach i stropach, szczeliny w drzwiach, a także poprzez klatki schodowe łączące poszczególne kondygnacje. Dym jest często zwiastunem pożaru, którego źródło bywa ukryte lub niedostępne. Wpływa on drażniąco na drogi oddechowe wywołując kaszel i krztuszenie się, występuje łzawienie oczu, a z powodu małej przejrzystości utrudnione jest poruszanie się. Przebywanie ludzi w przestrzeni zadymionej stwarza psychozę lęku a nawet paniki w obawie zatrucia się, doznania obrażeń, zasnęnięcia lub śmierci. Gęstość zadymienia jest większa w górnej części pomieszczeń i na górnych kondygnacjach obiektu, gdzie dym przenika wraz z unoszącym się ciepłym powietrzem, nagrzanym w wyniku powstałego pożaru. Gęstość dymu może być tak duża, że niewidoczne stają się światła lamp zwieszonych pod stropami oraz znaki ewakuacyjne. Ponadto rozgrzane cząstki dymu są nośnikami ciepła, co powoduje, że dym na drodze swego rozprzestrzeniania może powodować zapalenie się znajdujących się tam materiałów palnych.

Toksyczne produkty rozkładu i spalania - powstają w warunkach pożaru w wyniku rozkładu termicznego materiałów wykończeniowych oraz elementów wyposażenia. Stanowią one największe niebezpieczeństwo dla życia ludzi, ponieważ często są bezbarwne i bezzapachowe. Szczególnie niebezpieczne są: tlenek węgla, cjanowodor, czterochlorek węgla, fozgen. Nawet przy niewielkich stężeniach powodują silne zatrucie organizmu, niedotlenienie mózgu, zaburzenia w oddychaniu i utratę przytomności.

Występowanie wysokich temperatur i płomienia - może powodować odcięcie dróg ewakuacyjnych. Jest naturalnym czynnikiem budzącym u ludzi strach, utrudnia lub uniemożliwia ewakuację, może powodować u ludzi zachowania nieracjonalne, niewspółmierne do realnego zagrożenia.

Zachowania się ludzi w warunkach zagrożenia.

Reakcja ludzi w chwili wykrycia pożaru jest bardzo zróżnicowana i zależy od wielu czynników tj: płeć, wiek, pora dnia, znajomość obiektu, stopień oświetlenia. Również różnice w reakcjach poszczególnych ludzi na widok płomieni, występowanie dymu oraz na dźwięki towarzyszące pożarowi powinny być brane pod uwagę przez osoby organizujące i kierujące

ewakuacją. Pożar to wypadek nagły powodujący zakłócenie normalnego funkcjonowania obiektu. Normalną reakcją jednostki jest zaskoczenie spowodowane tym, że nie można z góry przewidzieć, kiedy i gdzie on wystąpi. Zaskoczeniu może towarzyszyć przestraszenie spowodowane widokiem płomieni, dymem utrudniającym oddychanie i głosami przestraszonych ludzi. Jeżeli temu zjawisku nie będziemy przeciwdziałać może wystąpić panika, która jest sumarycznym przejawem zaskoczenia i przestraszenia oraz obawy o własne życie. Osoby ulegające panice tracą panowanie nad swoim działaniem, tłoczą się przy wyjściach, ratują się, mogą być nieświadomie agresywne. W takiej sytuacji kierowanie ich działaniem staje się właściwie niemożliwe.

Poruszanie się w warunkach zadymienia.

W większości przypadków dym gromadzi się w górnej części pomieszczenia, a w przypadku dużej intensywności spalania, strefa zadymienia może ulec dużemu obniżeniu tak, że obejmie większość kubatury pomieszczenia. Przy silnym zadymieniu należy poruszać się w pozycji pochylonej, jak najbliżej posadzki pomieszczenia lub korytarzy, a w ekstremalnych przypadkach poruszać się czołgając. Aby ułatwić oddychanie zaleca się stosowanie mokrej chustki lub kawałka tkaniny najlepiej zwilżonego wodą, która posłuży za filtr powietrza. W przestrzeni zadymionej pionowej tj. klatkach schodowych należy wchodzić na czworakach i w tej samej pozycji schodzić tyłem. Sposób ten zapewnia lepszą orientację gdzie kończy się bieg schodów, szczególnie przy niedostatecznej widoczności. W przypadku poszukiwania w pomieszczeniu osób, które w nim pozostały, należy dokładnie sprawdzać miejsca, w których mogła schronić się osoba poszukiwana, a więc pod biurkiem w szafie, za zasłonami, a nawet w miejscach, które pozornie wydawałyby się niemożliwe. W przypadku wystąpienia zagrożenia powodującego konieczność przeprowadzenia ewakuacji osób i mienia decyzję o jej podjęciu podejmuje prezes lub jego zastępca. Decyzja o zarządzeniu ewakuacji musi uwzględniać informacje o zakresie ewakuacji, liczbie osób przewidzianych do ewakuacji, sposobach i kolejności opuszczania obiektu, a także musi określać drogi i kierunki oraz przewidywać możliwość zakwaterowania osób ewakuowanych w przypadku niesprzyjających warunków atmosferycznych.

Zasady ogłaszania ewakuacji.

W przypadku wystąpienia zagrożenia należy niezwłocznie powiadomić wszystkich pracowników przebywających na terenie ewakuowanego obiektu o powstaniu i charakterze występującego zagrożenia.

Do powiadomienia można użyć:

- dzwonek - sygnał ciągły lub przerywany trwający co najmniej 2 minuty,
- systemu rozgłoszeniowego.
- sieć telefoniczna wewnętrzna

W przypadku dużego zagrożenia należy dążyć do uruchomienia wszystkich możliwych sygnałów w celu zaalarmowania jak największej ilości osób.

Instrukcja ewakuacji osób dla obiektu Urząd Miejski w Łabiszynie Pl. 1000-lecia 1

1. POSTANOWIENIA OGÓLNE

Ewakuacja jest to przemieszczenie (przewiezienie) ludzi i mienia społecznego, państwowego i osobistego oraz zabytków kultury z rejonów zagrożonych lub porażonych uderzeniami przeciwnika, bądź klęskami żywiołowymi do rejonów uznanych za bezpieczne. Z uwagi na uwarunkowania wynikające z rodzaju niebezpieczeństwa lub zagrożenia, ewakuacja może być prowadzona w sposób planowy lub doraźny.

Ewakuacja doraźna jest to natychmiastowe przemieszczenie osób i mienia z rejonów, w których wystąpiło nieprzewidziane zagrożenie dla życia i zdrowia (w wyniku katastrof lub awarii w zakładach pracy produkujących lub wykorzystujących w procesie technologicznym toksyczne środki przemysłowe, zagrożenie terrorystyczne, pożarowe itp.) w rejony wolne od zagrożeń lub w mniejszym stopniu dotknięte tego typu niebezpieczeństwami.

Ewakuacja doraźna może być:

- krótkotrwała lub długotrwała,
- częściowa lub całkowita.

Ewakuacja krótkotrwała polega na opuszczeniu przez osoby swojego dotychczasowego miejsca przebywania, tylko na pewien krótki, z góry określony czas.

Ewakuacja długotrwała polega na przemieszczeniu osób i mienia z rejonu ich dotychczasowej lokalizacji, podlegającego oddziaływaniu różnych niebezpiecznych czynników rażenia, do miejsc o znacznie mniejszym stopniu zagrożenia, na okres ponad 7 dni.

Ewakuacja częściowa może obejmować tylko pewne grupy osób.

Ewakuacja całkowita obejmuje wszystkie osoby z zagrożonego terenu czy obiektu.

2. ZASADY KIEROWANIA I KOORDYNOWANIA PROCESEM EWAKUACJI

Celem ewakuacji doraźnej jest natychmiastowe przemieszczenie załogi z rejonu (obektu) zagrożonego do rejonu uznanego za bezpieczny.

Na terenie miasta i gminy ewakuację może zarządzić Burmistrz jako Szef Obrony Cywilnej Miasta i Gminy.

Realizacja ewakuacji doraźnej odbywa się na sygnał i polecenie osób kierujących akcją ratunkową.

Zakład pracy planuje i wykonywał będzie ewakuację doraźną (krótko lub długotrwałą) związaną z zagrożeniami od toksycznych środków przemysłowych, zagrożeniem pożarowym, wybuchowym, terrorystycznym.

W czasie wojny ewakuacja doraźna prowadzona będzie w przypadku oddziaływania przeciwnika środkami napadu powietrznego na zakład pracy.

Na okres zagrożenia bezpieczeństwa państwa i wojny zakład pracy nie podlega ewakuacji planowej.

W przypadku zarządzenia ewakuacji doraźnej zakład współdziałał będzie z

Posterunkiem Policji w Łabiszynie oraz Powiatową Komendą Policji w Żninie w zakresie:

- wydzielenia sił do zabezpieczenia procesu ewakuacji,
- przestrzegania zarządzeń władz dotyczących ewakuacji,
- zapobiegania panice,
- zasad ochrony mienia.

3. ZASADY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU ZARZĄDZENIA EWAKUACJI

Ewakuacją doraźną urzędu kierował będzie Burmistrz Łabiszyna poprzez Sekretarza Gminy oraz Pełnomocnika ds. ochrony informacji niejawnych.

Zadaniem wyżej wymienionych osób w przypadku ogłoszenia ewakuacji doraźnej będzie:

- zawiadomienie pracowników o zaistniałej sytuacji oraz o zasadach zachowania się i postępowania w zależności od rodzaju zagrożenia,
- przekazanie informacji do Posterunku Policji w Łabiszynie (tel. wewnętrzny 39 lub 52 30-33-330) oraz Powiatowej Komendy Policji w Żninie (tel. alarmowy 997 lub 52 30-33-200)

W przypadku ogłoszenia ewakuacji wszystkie osoby przebywające w zagrożonym obiekcie niezwłocznie powinny go opuścić, stosując się do poleceń kierującego akcją ratunkową oraz udać się do wyznaczonych na zewnątrz obiektu miejsc zbiórki.

Za udzielenie pierwszej pomocy medycznej poszkodowanym odpowiada Dyrektor Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Łabiszynie (tel. 52 38-44-033).

Wyposażenie Urzędu pozostawione na czas ewakuacji zostanie zabezpieczone poprzez zamknięcie poszczególnych pomieszczeń jak i całego obiektu.

Wyposażenie poszczególnych biur, urządzenia i sprzęt pozostawiony podczas ewakuacji zostaną zabezpieczone poprzez wyznaczonego imiennie przez Burmistrza Łabiszyna pracownika.

4. ZASADY ZACHOWANIA SIĘ I SPOSÓB POSTĘPOWANIA ZAŁOGI W PRZYPADKU OGŁOSZENIA EWAKUACJI

Przy zagrożeniach (skażeniach) toksycznymi środkami przemysłowymi (np. przy katastrofie drogowej cysterny) należy:

- stosować się do poleceń kierującego akcją ratunkową,
- nie wywoływać zbędnej paniki,
- w miarę możliwości zaopatrzyć się w indywidualne środki ochrony skóry i dróg oddechowych
- odpowiednio zabezpieczyć swoje stanowisko pracy,
- opuścić zagrożony obiekt i udać się w bezpieczny rejon (według ustaleń kierującego akcją ratunkową) na miejsce zbiórki.

W przypadku wystąpienia pożaru:

- powiadomić Ochotniczą Straż Pożarną w Łabiszynie (tel. 52 38-44-008) oraz Komendę Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Żninie (tel. alarmowy 998 lub 52 30-33-440),
- odłączyć źródła energii elektrycznej i gazu,
- nie powodować paniki wśród pracowników,
- stosować się do zaleceń kierującego akcją gaśniczą,
- niezwłocznie opuścić zagrożony obiekt i udać się w wyznaczone miejsce zbiórki.

W przypadku terroryzmu z wykorzystaniem ładunku wybuchowego:

- zawiadomić Posterunek Policji w Łabiszynie (tel. wewnętrzny **39** lub **52 30-33-330**) i Komendę Powiatową Policji w Żninie (tel. alarmowy **997; 112** lub **52 30-33-200**), podając następujące informacje:
  - rodzaj zagrożenia i źródło informacji o zagrożeniu (informacja telefoniczna, ujawniony podejrzany przedmiot itp.),
  - treść rozmowy z osobą przekazującą informację o podłożeniu ładunku wybuchowego,
  - numer telefonu, na który przekazano informację o zagrożeniu oraz dokładny czas jej przyjęcia,
  - opis miejsca i wygląd ujawnionego przedmiotu.
- sprawdzić, czy:
  - w pomieszczeniach znajdują się przedmioty, rzeczy, urządzenia, paczki, podejrzany bagaż, których wcześniej nie było,
  - istnieją ślady przemieszczenia elementów wyposażenia pomieszczeń,
  - wystąpiły zmiany w wyglądzie zewnętrznym przedmiotów, rzeczy, urządzeń i pozostałego wyposażenia.
- do czasu przybycia Policji należy w miarę istniejących możliwości zabezpieczyć zagrożone miejsce, zachowując elementarne środki bezpieczeństwa, bez narażania siebie i innych osób na niebezpieczeństwo.
- po przybyciu policji na miejsce zdarzenia, przejmuje ona dalsze kierowanie akcją,
- należy bezwzględnie wykonywać polecenia policjantów,
- przy braku informacji o konkretnym miejscu podłożenia ładunku wybuchowego pracownicy Urzędu powinni sprawdzić swoje miejsca pracy i ich bezpośrednie otoczenie celem odnalezienia przedmiotów nieznanego pochodzenia, w tym celu powinni sprawdzić, czy:
  - w pomieszczeniach znajdują się przedmioty, rzeczy, urządzenia, paczki, podejrzany bagaż, których wcześniej nie było,
  - istnieją ślady przemieszczenia elementów wyposażenia pomieszczeń,
  - wystąpiły zmiany w wyglądzie zewnętrznym przedmiotów, rzeczy, urządzeń i pozostałego wyposażenia.
- podejrzanych przedmiotów **nie wolno dotykać!** o ich lokalizacji należy powiadomić Burmistrza lub Sekretarza Gminy,
- po ogłoszeniu ewakuacji należy:
  - zachować spokój i opanowanie,
  - zabrać ze sobą rzeczy osobiste (torebki, siatki, nesesery itp.),
  - pozostawić przymknięte do biura drzwi, ale nie zamknięte na klucz,
  - sprawnie i bezpiecznie opuścić zagrożony obiekt i udać się do miejsca zbiórki.

XII. Postępowanie i alarmowanie na wypadek pożaru

Cały personel Urzędu Miejskiego w Łabiszynie, ma obowiązek aktywnie uczestniczyć w ewakuacji ludzi i mienia oraz w akcji ratowniczo-gaśniczej. Działania w sytuacji zaistnienia pożaru można podzielić na dwa etapy:

- od chwili zauważenia pożaru do czasu przybycia pierwszych jednostek Straży Pożarnej,
  - od przybycia na miejsce zdarzenia jednostek Straży Pożarnej do ugaszenia pożaru.
1. Każdy, kto zauważy pożar lub inne zjawisko, którego konsekwencją może być pożar, jest zobowiązany zachować spokój, nie dopuścić do paniki oraz natychmiast zawiadomić:
    - osoby znajdujące się w strefie zagrożonej i jej sąsiedztwie,
    - Burmistrza lub Sekretarza,
    - Państwową Straż Pożarną (**tel. 998; 112 lub 52 30-33-440**)
    - Ochotniczą Straż Pożarną w Łabiszynie Tel. **52 38-44-008**
  2. Osoba alarmująca Państwową Straż Pożarną po uzyskaniu połączenia powinna podać następujące informacje:
    - gdzie się pali - nazwa obiektu, dokładny adres,
    - ile kondygnacji liczy budynek zagrożony pożarem,
    - na której kondygnacji powstał pożar,
    - co się pali,
    - jakie są obecne rozmiary pożaru,
    - czy istnieje zagrożenie życia ludzi,
    - czy w rejonie pożaru lub bezpośrednim sąsiedztwie znajdują się materiały łatwo zapalne,
    - numer telefonu z którego podaje się informację,
    - imię i nazwisko zgłaszającego.

Sluchawkę telefoniczną można odłożyć dopiero po potwierdzeniu przyjęcia zgłoszenia po potwierdzeniu dyżurnego Państwowej Straży Pożarnej. Zaleca się również odczekać przy telefonie na ewentualne sprawdzenie.
  - 3 W razie potrzeby (wypadek, awaria, prawdopodobieństwo podłożenia bomby) należy również zaalarmować:
    - **pogotowie ratunkowe – Tel. 999 lub 112,**
    - **policję – 997 lub 112,**
    - **pogotowie gazowe - 992**
    - **pogotowie energetyczne - 991**
  - 4 Równolegle z alarmowaniem należy przystąpić do akcji ewakuacyjnej i ratowniczo-gaśniczej przy pomocy podręcznego sprzętu gaśniczego oraz wyposażenia szafek hydrantowych.
  - 5 Przed opuszczeniem pomieszczeń należy wyłączyć wszystkie znajdujące się w nich instalacje i urządzenia.
  - 6 Osoby znajdujące się najbliżej miejsca pożaru powinny ocenić sytuację pożarową i jeżeli pożar jest w początkowej swojej fazie - podjąć działania gaśnicze.
  - 7 Do czasu przybycia jednostek ochrony przeciwpożarowej kierownictwo akcją sprawuje Burmistrz Łabiszyna lub osoba przez niego wyznaczona.

XIII. Instrukcja postępowania w przypadkach zagrożenia życia, zdrowia lub mienia

1. Ocena zagrożenia

Możliwe zagrożenia:

- a) skażenie promieniotwórcze
- b) skażenie niebezpiecznymi substancjami chemicznymi /NSCH/ w wyniku awarii technicznej lub zniszczenia zbiorników, instalacji w zakładach stosujących lub przechowujących te substancje:
- c) katastrofa budowlana,
- d) pożar punktowy, blokowy, przestrzenny,
- e) atak terrorystyczny, bioterrorystyczny, rabunkowy.
- f) inne np. zgruzowanie budynku poprzez trzęsienie ziemi, katastrofę lotniczą itp.

Zagęszczenie sieci energetycznych, gazowej, ciepłowniczej, wodociągów, łączności stwarza prawdopodobieństwo powstania awarii w rejonie obiektu i w samym obiekcie.

Zainteresowanie grup przestępczych, szaleńców i terrorystów siedzibami różnych instytucji, obiektów użyteczności publicznej, opieki zdrowotnej należy do najpoważniejszych zagrożeń dnia dzisiejszego, dlatego też należy być przygotowanym do zminimalizowania ewentualnych strat w ludziach i mieniu w sytuacjach ekstremalnych.

2. SPRAWDZANIE POMIESZCZEŃ.

Codziennie przed rozpoczęciem pracy należy sprawdzić pomieszczenie. Sprawdzenia pomieszczeń dokonywać w celu ustalenia czy w tych pomieszczeniach nie znajdują się:

- przedmioty, rzeczy, paczki, torebki, reklamówki z zawartością, urządzenia, których wcześniej nie było i nie wnieśli ich użytkownicy pomieszczeń a mogły być wniesione i celowo pozostawione przez inne osoby,
- ślady przemieszczania urządzeń, aparatury lub elementów wyposażenia pomieszczeń,
- zmiany w wyglądzie zewnętrznym przedmiotów, urządzeń, które wcześniej były w pomieszczeniu oraz czy nie emitowane są nietypowe dźwięki poprzez mechanizmy zegarowe, świeące elementy elektroniczne itp.

W przypadku, gdy sprawdzający stwierdza obecność przedmiotów, rzeczy, urządzeń, których wcześniej nie było lub zauważy zmiany w wyglądzie i usytuowaniu przedmiotów na stałe znajdujących się w pomieszczeniach, należy domniemywać, iż mogą być efektem działania osób, którym zależy na stworzeniu zagrożenia dla środowiska i otoczenia.

W takiej sytuacji należy natychmiast powiadomić bezpośredniego przełożonego a w razie jego nieobecności dyrektora lub osobę zastępującą.

Dalsze postępowanie jak w punkcie 4 niniejszej instrukcji.

3. ZASADY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU ZAGROŻENIA.

Otrzymanie podłożenie listu, paczki, itp. przesyłki niewiadomego pochodzenia:

IDENTYFIKACJA PODEJRZANEJ PRZESYŁKI:

/ niektóre cechy mogące wzbudzić podejrzenie /

1. Plamy oleju / cieczy /, podejrzany kolor lub zapach przesyłki.
2. Podejrzana waga / zbyt duża /.
3. Skrawki folii aluminiowej, kawałki kabli lub drutu wystające z przesyłki.
4. Odgłos „tykania” np. mechanizmu budzika stosowanego jako zapalnik.

5. Dopiski na kopercie, takie jak np. „poufne”, „tajne”, „do rąk własnych”.
6. Intuicyjnie, gdy przesyłka sprawia wrażenie podejrzanej.

GDY PRZESYŁKA SPRAWIA WRAŻENIE PODEJRZANEJ NALEŻY:

- a) starać się zapanować nad emocjami i nie wzbudzać paniki,
- b) nie potrząsać i nie otwierać przesyłki,
- c) umieścić podejrzaną przesyłkę w plastikowej torbie /reklamówce/ lub innym szczelnym pojemniku. W przypadku ich braku, przykryć przesyłkę czymkolwiek / folią, papierem, ubraniem / i nie odkrywać,
- d) opuścić pomieszczenie, zamknąć drzwi i uniemożliwić wejście innym osobom.

GDY PROSZEK SIĘ WYSYPIE:

1. Nie zgarniać, nie zdmuchiwać proszku i natychmiast przykryć rozsypaną substancję tym co jest „ pod ręką ”.
2. Nie usuwać nakrycia do chwili przybycia odpowiednich służb.
3. Opuścić pomieszczenie, zamknąć drzwi i uniemożliwić wejście innym osobom. W przypadku bezpośredniego kontaktu wierzchniego ubrania z podejrzaną substancją należy je zdjąć, umieścić w plastikowej torbie lub innym szczelnie zamkniętym pojemniku i przekazać odpowiednim służbom. Jeżeli jest to możliwe, sporządzić listę osób, które miały lub mogły mieć kontakt z podejrzaną substancją.

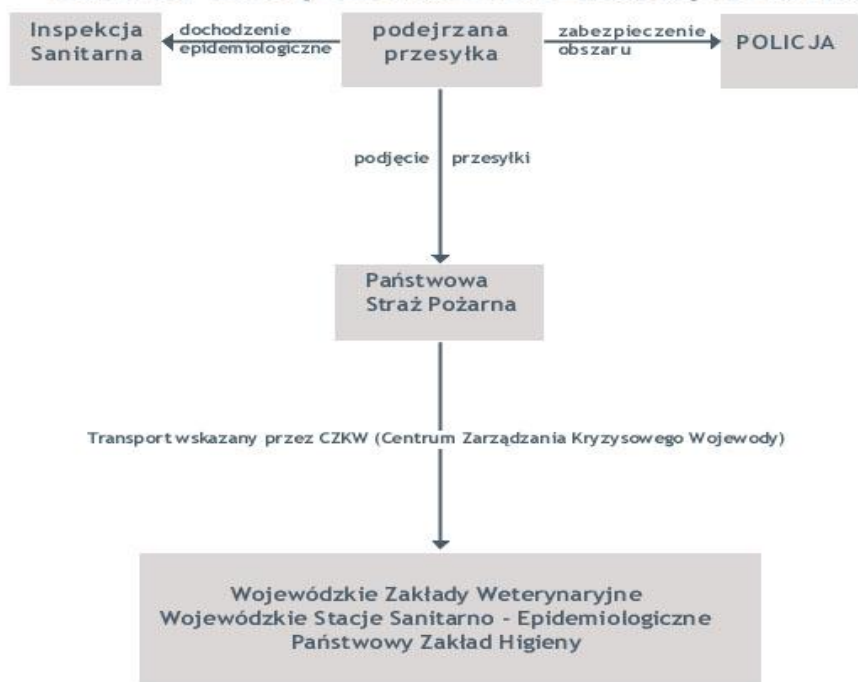
KIEDY SUBSTANCJA ZOSTANIE ROZPYLONA W POSTACI AEROZOLU.

- np. - wybuch niewielkiej przesyłki,
- przedostanie się substancji do systemu wentylacji,
  - otrzymanie ostrzeżenia o prawdopodobnym skażeniu należy:

- Wyłączyć wszystkie instalacje wentylacyjne.
- Natychmiast opuścić zagrożony obszar.
- Zamknąć drzwi i uniemożliwić wejście innym osobom.
- Sporządzić listę osób mających lub mogących mieć styczność z rozpyloną substancją, celem przekazania jej osobom kierującym akcją ratowniczą.

**Powiadomić Policję o zaistniałym zdarzeniu / wykryciu / podejrzanej przesyłki,
proszku /rozpyleniu substancji/ tel. 997 lub 112**

SCHEMAT POSTĘPOWANIA Z PODEJRZANĄ PRZESYŁKĄ

4. PROCEDURY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKACH WYSTĄPIENIA ZAGROŻEŃ:

SKAŻENIA PROMIENIOTWÓRCZE.

Po usłyszeniu sygnału o zagrożeniu należy:

- wyłączyć wentylację i klimatyzację,
- zamknąć okna i drzwi a jeżeli jest możliwość to uszczelnić,
- nie wychodzić z obiektu,
- włączyć RADIO, nastawić na stacje lokalne i wysłuchać komunikatów,
- wykorzystać podpiwniczenie na zbiorowe ukrycie przebywających w obiekcie osób,
- postępować zgodnie z poleceniami Centrum Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności m. Bydgoszczy, i zaleceniami Centralnego Laboratorium Ochrony Radiologicznej,

SKAŻENIA NIEBEZPIECZNYMI SUBSTANCJAMI CHEMICZNYMI /NSCH/:

Po usłyszeniu sygnału o zagrożeniu należy:

- wyłączyć instalację wentylacyjną i klimatyzację,
- zabezpieczyć stanowiska pracy i wyłączyć urządzenia,
- w przypadku ogłoszenia ewakuacji postępować zgodnie z instrukcją i poleceniami przełożonych,
- jeśli zostałeś skażony, skórę zmyć obficie wodą z mydłem,
- porażone oczy przemywać zimną wodą i oczekiwać na pomoc lekarską.

Uwaga: w przypadku skażenia:

KATASTROFY BUDOWLANE, DZIAŁANIE SIŁ PRZYRODY, EPIDEMIE I INNE ZDARZENIA :

Po usłyszeniu sygnału o zagrożeniu należy:

- podjąć działania w zależności od rodzaju zagrożenia,
- w miarę możliwości ewakuować się poza strefę zagrożenia,
- włączyć RADIO, nastawić na stacje lokalne i wysłuchać komunikatów,
- postępować zgodnie z poleceniami przełożonych i komunikatów z innych ośrodków decyzyjnych.

XIV. Sposoby praktycznego sprawdzania organizacji i warunków ewakuacji ludzi

Zgodnie z § 13. ust. 1 *rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21 kwietnia 2006 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów* (Dz.U. Nr 80 poz. 563 z 2006r.) właściciel lub zarządca obiektu zawierającego strefę pożarową przeznaczoną dla ponad 50 osób będących jej stałymi użytkownikami, niezakwalifikowaną do kategorii zagrożenia ludzi ZL IV, powinien co najmniej raz na 2 lata przeprowadzać praktyczne sprawdzenie organizacji oraz warunków ewakuacji.

Właściciel lub zarządca obiektu powinien powiadomić właściwego miejscowo komendanta powiatowego (miejskiego) Państwowej Straży Pożarnej o terminie przeprowadzenia działań, o których mowa w ust. 1, nie później niż na tydzień przed ich przeprowadzeniem.

Praktyczne sprawdzenie warunków ewakuacji ma na celu ocenę przygotowania obiektu do sytuacji rzeczywistego zagrożenia. Należy je przeprowadzać w czasie, gdy obiekt normalnie funkcjonuje, a na jego terenie przebywa pełna, wynikająca z codziennej eksploatacji liczba ludzi. Przebieg samej ewakuacji powinien odbywać się zgodnie z ustaleniami zawartymi w obowiązującej w obiekcie Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego. Jako praktyczne sprawdzenie warunków ewakuacji (alarm ćwiczebny) nie mogą być traktowane inne (np. fałszywe) alarmy, w wyniku których taką ewakuację musiano przeprowadzić.

Właściwe przygotowanie ćwiczeń wymaga powołania zespołu osób, którego część podczas przeprowadzania ćwiczeń otrzyma funkcje obserwatorów (tzw. rozjemców), dlatego wskazane jest, aby w miarę możliwości byli to pracownicy związani na co dzień z obsługą infrastruktury obiektu. Obserwatorom przydzielamy ściśle określone obszary obiektu, w których pełnić będą wyznaczone role. Ponadto w skład zespołu, oprócz osób reprezentujących kierownictwo, powinni wejść: szef ochrony, elektryk oraz pracownik (lub pracownicy) odpowiedzialny za sprawy bhp, przeciwpożarowe i obrony cywilnej. Tym ostatnim osobom nie należy przydzielać żadnych innych funkcji niż te, które wynikają z ich zakresu czynności.

W celu maksymalnego ograniczenia dezorganizacji pracy ćwiczebny alarm ewakuacyjny można przeprowadzić kilka minut po rozpoczęciu lub na kilka minut przed zakończeniem pracy w obiekcie.

Wywołanie alarmu pozwoli na właściwą ocenę reakcji pracowników ochrony odpowiedzialnych z racji swej funkcji za bezpieczeństwo obiektu, powiadomienia o zagrożeniu właściwych służb oraz zarządzenie i koordynację prowadzonej ewakuacji.

W trakcie ćwiczeń wskazane jest również wyłączenie dopływu energii elektrycznej za pomocą przeciwpożarowego wyłącznika prądu. Zanik energii elektrycznej pozwoli sprawdzić działanie systemów awaryjnych (oświetlenie ewakuacyjne, skuteczność prawidłowego funkcjonowania elektrycznych lub elektronicznych zamknięć w drzwiach służących do ewakuacji) oraz w pewien sposób przygotuje opuszczające obiekt osoby do ewakuowania się w odbiegających od normalnych warunkach.

Bezpośrednio przed planowanym rozpoczęciem ćwiczeń obserwatorzy (rozjemcy) powinni udać się do wyznaczonych wcześniej punktów i od momentu ogłoszenia alarmu dokładnie monitorować rozwój wydarzeń. Obserwatorzy powinni zwrócić uwagę na następujące elementy ćwiczeń:

- czy sygnał o ewakuacji dotarł do wszystkich ludzi przebywających w monitorowanym przez nich obszarze,
- czy wszyscy pracownicy natychmiast przerwali pracę i rozpoczęli ewakuację,
- czy ewakuacja odbywała się zgodnie z wyznaczonymi drogami i kierunkami i czy niewykorzystywano do niej elementów zabronionych, takich jak dźwigi lub nie przeznaczone do tego celu przejścia i wyjścia,
- czy w monitorowanym obszarze zadziałały wszystkie urządzenia techniczne służące do zapewnienia bezpieczeństwa ludzi przebywających w obiekcie, takie jak np.: oświetlenie

ewakuacyjne, dźwiękowy system ostrzegawczy, drzwi przeciwpożarowe, odblokowanie zamków elektrycznych i elektronicznych, wentylacja pożarowa itp.

Ponadto obserwatorzy powinni:

- odnotować czas, w jakim opuszczono monitorowany przez nich obszar,
- odnotować wszelkie zauważone nieprawidłowości,
- sporządzić wykaz osób, które nie zastosowały się do polecenia ewakuacji, przystąpiły do niej w sposób opieszły lub w jakikolwiek sposób ewakuację utrudniały lub zakłócały. Osoby, które nie opuściły budynku mimo ogłoszenia jego ewakuacji albo czyniły to w sposób opieszły lub w jakikolwiek sposób ewakuację utrudniały lub zakłócały, powinny złożyć wyczerpujące wyjaśnienie o powodach swojego postępowania. W przypadku gdy wyjaśnienia te nie mają żadnej racjonalnej podstawy, w stosunku do takich osób powinny być wyciągnięte surowe konsekwencje służbowe.

Praktyczne sprawdzenie warunków ewakuacji jest obowiązkiem wynikającym z § 13 ust. 1 cytowanego wyżej rozporządzenia, dlatego właściciel lub zarządca obiektu powinien właściwie udokumentować fakt przeprowadzenia takich ćwiczeń. Właściwa dokumentacja stanowić będzie cenny materiał porównawczy przy ocenie podobnych ćwiczeń prowadzonych w przyszłości i powinna zawierać:

- datę i godzinę przeprowadzonego ćwiczenia ewakuacyjnego,
- informację o sposobie ogłoszenia alarmu ewakuacyjnego,
- liczbę ewakuowanych osób (określoną np. na podstawie list obecności pracowników) wraz ze wskazaniem, jaki ta liczba stanowi stosunek procentowy do pełnej, zakładanej liczby osób przebywających w obiekcie,
- czas ewakuacji poszczególnych kondygnacji (lub innych obszarów bądź stref, na które podzielony jest obiekt),
- czas ewakuacji całego obiektu mierzony od momentu ogłoszenia alarmu do chwili opuszczenia budynku przez główne strumienie ludzi,
- całkowity czas ewakuacji całego obiektu mierzony od momentu ogłoszenia alarmu do chwili opuszczenia go przez wszystkich użytkowników (z wyjątkiem pracowników ochrony i osób prowadzących ćwiczenie),
- wnioski podsumowujące ćwiczenie, obejmujące m.in.:
- ocenę drożności i równomierności rozłożenia natężenia strumieni ludzi na głównych drogach ewakuacyjnych, zasięg słyszalności środków technicznych użytych do ogłaszania alarmu, ocenę skuteczności ogłaszanego alarmu, ocenę stanu zadziałania wszystkich związanych z ćwiczeniem urządzeń technicznych,
- wszystkie zauważone nieprawidłowości, jeżeli takie wystąpiły,
- zamierzenia, które należy przedsięwziąć, aby wyeliminować stwierdzone nieprawidłowości, a tym samym poprawić warunki ewakuacji ludzi z obiektu,
- kopię pisma adresowanego do właściwego miejscowo komendanta Państwowej Straży Pożarnej, w którym zgłoszono zamiar przeprowadzenia ćwiczeń.

XV. Zadania i obowiązki pracowników w zakresie ochrony przeciwpożarowej

W celu zapewnienia właściwych warunków organizacyjnych ułatwiających przestrzeganie zasad bezpieczeństwa pożarowego w przedsiębiorstwie, uznając odpowiedzialność ustawową Właściciela, ustala się dla wszystkich pracowników zatrudnionych w Urzędzie Miejskim stosowne zakresy zadań i obowiązków w tym przedmiocie, w dwóch podstawowych kategoriach pracowniczych:

- dla wszystkich pracowników bez względu na zajmowane stanowisko;
- dla kierowników komórek organizacyjnych;

Należy zaznaczyć, że zakres obowiązków służbowych poszczególnych pracowników poza określeniem charakteru świadczonej pracy, zawiera także obowiązek dbałości o bezpieczeństwo (w tym również przeciwpożarowe) na zajmowanym stanowisku pracy.

Szczególną odpowiedzialność za sprawy ochrony przeciwpożarowej ponosi Właściciel Zakładu, który zgodnie z zapisami ustawy o ochronie przeciwpożarowej oraz rozporządzenia MSWiA w sprawie ochrony p.poż. budynków, innych obiektów budowlanych i terenów - odpowiada za bezpieczeństwo pożarowe obiektu i osób w nim przebywających.

Wykonując swoje obowiązki przez podległych pracowników, ma prawo scedować część odpowiedzialności i związane z tym obowiązki służbowe na pracowników niższych szczebli zarządzania. Zakres kompetencji w tym przypadku powinien być jednoznacznie sprecyzowany w zakresie obowiązków służbowych pracownika i zgodny z aktualnymi rozwiązaniami organizacyjnymi i personalnymi.

1. Wszyscy pracownicy bez względu na zajmowane stanowisko ponoszą odpowiedzialność za wykonywanie następujących zadań w zakresie ochrony przeciwpożarowej:

- znajomość zagrożenia pożarowego na zajmowanym stanowisku pracy oraz sposobów przeciwdziałania możliwości powstania na nim i rozprzestrzeniania się pożaru;
- znajomość zasad postępowania w przypadku powstania pożaru;
- orientacja w rozmieszczeniu podręcznego sprzętu gaśniczego i urządzeń przeciwpożarowych, a także umiejętność obsługi podręcznego sprzętu gaśniczego;
- znajomość warunków przeprowadzenia bezpiecznej ewakuacji osób i mienia;
- branie udziału w akcji ratowniczo - gaśniczej na terenie obiektu i podporządkowanie się poleceniom kierującego tą akcją;
- udział w szkoleniach przeciwpożarowych;
- niezwłoczne zgłaszanie przełożonym zauważonych usterek mogących spowodować pożar;
- przestrzeganie obowiązujących przepisów i instrukcji bezpieczeństwa pożarowego w obszarze zajmowanego stanowiska.

2. Kierownicy komórek organizacyjnych odpowiadają za:

- znajomość obowiązujących przepisów i instrukcji bezpieczeństwa pożarowego w zakresie nadzorowanych stanowisk pracy oraz kontrolowanie przestrzegania tych przepisów i instrukcji przez podległych pracowników;
- wyznaczanie osób odpowiedzialnych za stan bezpieczeństwa pożarowego poszczególnych pomieszczeń użytkowanych przez daną komórkę organizacyjną;
- systematyczne uzupełnianie wiedzy o ochronie przeciwpożarowej nadzorowanych stanowisk pracy;
- organizowanie bezpiecznej ewakuacji osób i mienia z podległych pomieszczeń służbowych w przypadku powstania pożaru;

- usuwanie spostrzeżonych lub wskazanych usterek mogących spowodować powstanie lub rozprzestrzenienie się ognia, lub zgłaszanie osobom kompetentnym potrzebę ich usunięcia;
- wnioskowanie o użycie sankcji służbowych wobec podległych pracowników, winnych naruszenia bezpieczeństwa pożarowego;
- prowadzenie szkolenia instruktażowego na stanowisku pracy, w zakresie ochrony przeciwpożarowej osób nowoprzyjętych;

Niezależnie od podanych powyżej ramowych zakresów odpowiedzialności dla grup pracowniczych, istnieje potrzeba ustalenia indywidualnego zakresu obowiązków w sprawach ochrony p.poż. obiektu, stosownie do aktualnych rozwiązań organizacyjnych i personalnych. Obowiązki w zakresie zabezpieczenia p.poż. ustawowo nałożone na właściciela należy przypisać pracownikom wykonawczym, zgodnie z ich kompetencjami i charakterem wykonywanej pracy.

Uwzględniając warunki techniczne, technologiczne, organizacyjne i porządkowe funkcjonowania Urzędu Miejskiego, należy ustalić szczegółowe zakresy zadań, mających na celu realizację wymagań stawianych właścicielowi przez przepisy Ustawy o ochronie przeciwpożarowej oraz rozporządzenia MSWiA (przywoływane poprzednio).

XVI. Zakres odpowiedzialności za nieprzestrzeganie przepisów przeciwpożarowych

Właściciel, zarządca lub użytkownik obiektu jest odpowiedzialny za przestrzeganie wymagań ochrony przeciwpożarowej. Jeżeli nie dopełni obowiązków odpowiada na zasadach przepisów ogólnych prawa cywilnego i karnego w przypadku wykroczeń i przestępstw. W zakresie wykroczeń stosowane są sankcje przewidziane w kodeksie wykroczeń (Dz.U. Nr 12 z 1971 r. poz. 114), za które sądy grodzkie mogą nakładać kary w postaci grzywnien a nawet kar aresztu. Spośród zawartych w kodeksie wykroczeń norm prawnych w zakresie zachowania warunków bezpieczeństwa pożarowego należy wymienić:

art. 82 § 1 k.w. „Kto nieostrożnie obchodzi się z ogniem lub wykracza przeciwko przepisom dotyczącym zapobiegania i zwalczania pożarów, a w szczególności:

- a) nie wyposaża budynku w odpowiednie urządzenia lub sprzęt przeciwpożarowy lub nie utrzymuje ich w stanie zdolnym do użytku, w tym :
    - nie wyposażył obiektu w podręczny sprzęt gaśniczy i agregaty,
    - wyposażył budynek, obiekt lub teren w podręczny sprzęt gaśniczy nie zgodnie z obowiązującymi zasadami,
  - b) nie oznakował zgodnie z PN:
    - dróg wyjść i kierunków ewakuacji,
    - miejsc usytuowania urządzeń przeciwpożarowych,
    - elementów sterujących urządzeniami przeciwpożarowymi,
    - lokalizacji przeciwpożarowych wyłączników prądu, głównych zaworów gazów oraz materiałów pożarowo niebezpiecznych,
    - pomieszczeń, w których występują materiały pożarowo niebezpieczne
  - c) zamknął drzwi ewakuacyjne w sposób uniemożliwiający ich natychmiastowe użycie, uniemożliwia lub ogranicza dostęp do:
    - urządzeń przeciwpożarowych,
    - urządzeń uruchamiających instalacje gaśnicze i sterujących takimi instalacjami oraz innych instalacji wpływających na stan bezpieczeństwa pożarowego obiektu,
    - wyjść ewakuacyjnych,
    - wyłączników i tablic rozdzielczych prądu elektrycznego oraz głównych zaworów gazu,
    - uniemożliwia lub utrudnia korzystanie z drogi ewakuacyjnej lub pożarowej,
    - nie umieścił w miejscach widocznych wykazów telefonów alarmowych oraz instrukcji postępowania na wypadek pożaru,
1. utrudnia okresowe czyszczenie komina lub nie dokonuje bez zwłoki naprawy uszkodzeń komina lub wszelkich przewodów dymowych, w tym: (art. 82, § 1, pkt 2 K.w.)
    - nie usuwa zanieczyszczeń z przewodów dymowych i spalinowych,
    - nie usuwa zanieczyszczeń z przewodów wentylacyjnych w obiektach z urządzeniami ogrzewczymi co najmniej raz w roku,
  2. nie usuwa lub nie zabezpiecza w obrębie budynków urządzeń lub materiałów stwarzających niebezpieczeństwo powstania pożaru, w tym: (art. 82, § 5, pkt 3 k.w.)
    - używa otwartego ognia lub pali tytoń w strefach zagrożonych pożarem lub wybuchem,
    - rozgrzewa za pomocą otwartego ognia smołę lub inne materiały w odległości mniejszej niż 5 m od obiektu,
    - rozgrzewa za pomocą otwartego ognia smołę lub inne materiały na dachu z wyjątkiem budowanych obiektów o konstrukcji i pokryciu dachu niepalnym,
    - spala śmieci, albo odpady w miejscu umożliwiającym zapalenie się sąsiednich obiektów lub materiałów palnych,
    - przechowuje materiały palne w odległości mniejszej niż 0,5 m od urządzeń i instalacji, których powierzchnie zewnętrzne mogą nagrzewać się do temperatury

przekraczającej 100°C, lub linii kablowych o napięciu 1 kV, przewodów uziemiających oraz przewodów instalacji odgromowych,

- użytkuje elektryczne urządzenia ogrzewcze bezpośrednio na podłożu palnym z wyjątkiem urządzeń eksploatowanych zgodnie z wymaganiami określonymi przez producenta,
- stosuje na osłonę punktu świetlnego materiał palny z wyjątkiem materiału trudno zapalnego umieszczonego w odległości 0,05 m od żarówki,
- składowe materiały palne na drogach komunikacji ogólnej służących celom ewakuacji,
- ustawił na klatce schodowej przedmioty utrudniające ewakuację,
- składowe materiały palne pod ścianami obiektu nie związane z jego funkcją,
- składowe pod ścianami obiektu stałe materiały palne związane z jego funkcją nie zachowując wymaganej wielkości strefy pożarowej, dostępu do obiektu na wypadek działania ratowniczego, wymaganej minimalnej odległości od budynków sąsiednich,
- przechowuje materiały niebezpieczne pożarowo w sposób umożliwiający powstanie pożaru lub wybuchu,
- przechowuje materiały niebezpieczne pożarowo w pomieszczeniach piwnicznych, na poddaszach i strychach, w obrębie korytarzy, klatek
- schodowych oraz w innych pomieszczeniach ogólnodostępnych, zaliczanych do kategorii zagrożenia ludzi,
- przechowuje w jednej strefie pożarowej zakwalifikowanej do kategorii zagrożenia ludzi oraz o przeznaczeniu innym niż handlowo-usługowe więcej niż 10 dm³ cieczy o temperaturze zapłonu poniżej 21°C, lub 50 dm³ o temperaturze zapłonu 21-55°C,
- nie zabezpieczył lub zabezpieczył nieprawidłowo miejsce prac niebezpiecznych pożarowo, albo do wykonania tych prac dopuścił osobę nieuprawnioną,

3. eksploatuje w sposób niewłaściwy urządzenia energetyczne lub ciepłe lub pozostawia je uszkodzone w stanie mogącym spowodować wybuch lub pożar, w tym: (art. 82, § 1, pkt 4)

- eksploatuje instalacje lub urządzenia, których stan techniczny może przyczynić się do powstania pożaru, wybuchu lub rozprzestrzeniania ognia,
- nie zabezpieczył przed możliwością zapalenia lub zwęglenia palnych elementów konstrukcji lub wystroju wnętrza budynku, przez które, lub obok których przechodzą przewody ogrzewcze, dymowe lub spalinowe

Osoba, która dopuszcza się w/w wykroczeń podlega karze aresztu, grzywny albo karze nagany.

Funkcjonariusze Państwowej Straży Pożarnej mają prawo nakładać grzywny w formie mandatu za wykroczenia. W postępowaniu mandatowym mogą być nakładane mandaty kredytowe do wysokości 500 zł wydawane ukaranemu za pokwitowaniem odbioru. Mandat karny można również nałożyć zaocznie pod nieobecność sprawcy w przypadku, gdy nie zachodzi wątpliwość, co do osoby sprawcy.

W celu przymuszenia właściciela, zarządcy lub użytkownika do obowiązków wynikających z przepisów ustawy o ochronie przeciwpożarowej, może być stosowane postępowanie egzekucyjne w/g ustawy z dnia 13 czerwca 1960 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Komendy Państwowej Straży Pożarnej są organem właściwym do egzekwowania przepisów przeciwpożarowych tzn.

- przepisów ustawy o ochronie przeciwpożarowej,
- przepisów wykonawczych do tej ustawy,
- Polskich Norm dotyczących ochrony przeciwpożarowej, których obowiązek wprowadził Minister Spraw Wewnętrznych (obecnie Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji),
- wskazanych przepisów budowlanych,
- przepisów o warunkach technicznych instalacji i urządzeń technicznych,

- wymagań ustalonych przez producenta tych instalacji lub urządzeń w zakresie usuwania zaniedbań i nieprawidłowości eksploatacyjnych, które mogłyby przyczynić się do powstania pożaru lub wybuchu; względnie rozprzestrzeniania się ognia.

Komendant Miejski Państwowej Straży Pożarnej na podstawie ustaleń z czynności kontrolno-rozpoznawczych może w przypadku naruszenia przepisów przeciwpożarowych nakazać w drodze decyzji administracyjnej usunięcie nieprawidłowości, jednocześnie określając termin ich wykonania. Jeżeli w wyznaczonym terminie zalecenia nie zostały wykonane w celu przymuszenia do wykonania stosuje się postępowanie administracyjne.

Za spowodowanie pożaru przewidziane sankcje karne są zawarte w ustawie Kodeks Karny z dnia 6 czerwca 1997 r.

Ściganie przestępstw może być prowadzone z urzędu lub w wyniku złożenia zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa do prokuratury.

” Przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu” Kodeksu Karnego (ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r.) art. 163 §1 k.k. kto spowoduje zdarzenie, które zagraża życiu lub zdrowiu wielu osób albo mieniu w wielkich rozmiarach, mające postać ;

- pożaru (...)

podlega karze pozbawienia wolności do lat 10.

art. 163 § 3 k.k. Jeżeli następstwem czynu określonego w §1 jest śmierć człowieka lub uszczerbek na zdrowiu wielu osób, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 2 do 12 lat.

XVII. Wykaz przepisów przeciwpożarowych i innych, na których oparto powyższe opracowanie

- 1) Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Ochronie Przeciwpożarowej (Dz.U. Nr 81 poz. 351 z późn.zm.).
- 2) Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo Budowlane (Dz.U. Nr 89 poz. 414 z późn.zm.).
- 3) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r, w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz.U. Nr 75 poz. 690 z późn. zm.).
- 4) Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21 kwietnia 2006 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz.U. Nr 80 poz. 563).
- 5) Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16 czerwca 2003 r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych (Dz.U. Nr 121 poz. 1139).
- 6) ustawa z 22.06.2001r. o wykonywaniu działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią i amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym i policyjnym.
(Dz. U. Nr 67, poz. 679 z p. zm.).
- 7) Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 lipca 2003 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy produkcji, transporcie wewnątrzzakładowym oraz obrocie materiałów wybuchowych, w tym wyrobów pirotechnicznych (Dz. U. z dnia 18.09.2003r. Nr 163, poz.1577)
- 8) PN - 92/N-01256/01 znaki bezpieczeństwa - ochrona przeciwpożarowa.
- 9) PN - 92/N-01256/02 znaki bezpieczeństwa- ewakuacja.

LEGENDA

- kierunek ewakuacji
- gaśnica
- hydrant wewnętrzny DN25
- telefon alarmowy
- główny wyłącznik prądu
- koc gaśniczy

ZARZĄDZENIE

Burmistrza Łabiszyna

Na podstawie art. 4 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej oraz rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21 kwietnia 2006 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów, zarządza się, co następuje:

1. Wprowadza się do ścisłego stosowania „**Instrukcję bezpieczeństwa pożarowego**”.
2. Zobowiązuje się wszystkich pracowników do zapoznania z instrukcją, złożenia oświadczeń z podpisami o zapoznaniu się z jej postanowieniami i przestrzegania postanowień w niej zawartych.
3. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

.....
Zatwierdzam

Łabiszyn, dnia .....

Oświadczam, że zapoznałem/am się z niniejszą Instrukcją Bezpieczeństwa Pożarowego i zobowiązuję się do ścisłego przestrzegania postanowień w niej zawartych

Lp.	Data	Nazwisko i imię	Stanowisko	Podpis
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				
18				
19				
20				
21				

22				
23				
24				
25				
26				
27				
28				
29				
30				
31				
32				
33				
34				
35				
36				
37				
38				
39				
40				
41				
42				
43				
44				
45				

Wykaz osób przebywających w Urzędzie Miejskim w Łabiszynie

Parter			
1	OC	1	
2	USC	2	
3	Podatki	4	
4	Sala stowarzyszeń	0	
5	Ewidencja	2	
	RAZEM	9	
I Piętro			
6	Księgowość	2	
7	Rada Miejska	2	
8	Sala posiedzeń	0	
9	Rolnictwo	3	
10	Skarbnik gminy	1	
11	Inwestycje i Gospodarka Mieszkaniowa	5	
14	Burmistrz	1	
15	Sekretariat	1	
16	Sekretarz Gminy	1	
17	Promocja	2	
	RAZEM	18	
II Piętro			
	Miejski Zespół Oświaty	5	
	Gminna Spółka Wodna	2	
	Zakład Wodociągów i Kanalizacji	4	
	Informatyk	1	
	RAZEM	12	

SUMA: 39 osoby